

Armádní jezdeckto v pohybné válce.

(Dokončení.)

23. Vpád bavorské jezdecké divise do ruského týlu v Litvě v květnu 1915.

Aby byla odvrácena pozornost Rusů od příprav k zamýšlenému průlomu u Gorlice, rozhodl se vrchní velitel na východě, maršálek v. Hindenburg, vpadnouti 27. dubna 1915 s armádní skupinou, složenou ze 3 pěších divisí a ze 3 jezdeckých divisí, pod velením generála v. Lauensteina z Východního Pruska do Litvy a do Kuronska.

Jezdecké divise byly zesíleny kulomety, pěchotou na vozech a na lyžích; chybělo jim jen lelectvo.

2. května dosáhla 6. jezdecká divise jižních okrajů Mitavy (Mitau), která byla Rusy obsazena; 1. jezdecký sbor gen. v. Richt-hofena, složený z bavorské a z 3. jezdecké divise, dosáhl prostoru u Janiški (Janischki); jedna pěší brigáda byla v Šavli (Schaulen); v Kielmy a v Rosijeny (Rossienie) bylo po jedné pěší divisi, ve Sredniku smíšený oddíl; jedna brigáda zůstala v Jurborku. Ačkoliv se zde Rusové až dosud vyhýbali rozhodné srážce, zdálo se, že se připravují k protiofensivě, pro kterou mohou přesunouti čerstvé síly po železnicích Dvinsk (Dünaburg)—Ponevěž (Poniewisch) a Košedary (Koschedary)—Šavli (Schaulen).

3. května byla německá vojska u Rossijen napadena od východu. 1. jezdecký sbor se připravoval u Ligum a u Pošvitýnu k výpadu proti železniční trati Dvinsk—Vilno. 4. května dostal však rozkaz, aby od toho upustil a aby na východ od toku Dubissy vpadl do týlu ruských vojsk, bojujících u Rossijen. Proto ještě 4. září dorazil do čáry Radziwiliški—Šadov (Szadow), kde obě jeho divise přenocovaly pod ochranou vysunuté brigády, která u Beisagoly vešla v dotyk s ruskými jezdci.

5. května narazila bavorská jezdecká divise útokem na Beisagoly na ruskou jezdeckou divisi, zesílenou pěchotou, kterou po tuhém pěším a dělostřeleckém boji porazila. 3. jezdecká divise jí pomáhala obchvatem od západu.

Když Rusové ustoupili na Kejdany (Kiedany), přenocoval jezdecký sbor v čáře Andruny—Beisagola.

6. května vyrazila bavorská jezdecká divise na Skiemie, 3. jezdecká divise na Grynkiszki, soudíce, že před sebou mají jen ruské zadní voje. Podle zpráv letců, kteří musili nuceně přistáti, soudilo se též, že protivník rovněž ustupuje od Rossijen. Velitel bavorské jezdecké divise, generál v. Hellingsrath, navrhl veliteli jezdeckého sboru, aby přerušili důležitou železniční trať Košedary—Šavli hluboko v protivníkově týlu a tím zamezili převoz posil. Generál v. Richt-hofen schváliv tento plán, ponechal jen 3. jezdeckou divisi k pronásledování na Kejdany a osobně s bavorskou jezdeckou divisi odbočil na Szaty k nájezdu proti nádraží v Zeimy. Dosáhnuvše 6. května Krakinova odeslali dvě hlídky s trhavinami, které 7. přerušily trať mezi Kejdany a Košedary. Divise dosáhla 7. května Truskova a ponechavši tam jednu brigádu k své ochraně proti nepříteli, hlášenému od Peněvěže, táhla na Szaty, aby odtud provedla trvalé zničení nádraží v Zeimy. K tomu tam byl večer vyslán oddíl složený z pěšího praporu na řebřinových vozech, z cyklistů, z dvou

eskadron, z dvou kulometů a ze dvou děl. Přepadl a pobil nádražní stráž a důkladně zničil celé nádraží, vrátil se ještě v noci do Szat. 8. května ve 3 hod. táhla bavorská jezdecká divise ze Szat opět přes Kratinov zpět na Beisagolu, aby se sloučila opět s 3. jezdeckou divisi. Její zadní voj napadli u Kratinova kozáci; nepřítel postupoval od Janiški, od Sadova a od Kejdany. Tak se 9. května octl jezdecký sbor v okruhu Sadov—Jodkany—Pilany—Kroki obklopen ruskými vojsky a jeho velitel se proto rozhodl vyhnouti se mu na Szawlany. Tu dostal za úkol, aby uzavřel jezerní a močální soutěsku u Cytovjan, neboť 6. jezdecká divise byla zatlačena od Mitavy silnými ruskými vojsky, postupujícími na jih. Když 11. května hrozil jezdeckému sboru oboustranný obchvat, ustoupil přes Dubissu na Josefovo, znepokojován ruským jezdecktvem. U Josefova skončila pak operativní činnost 1. německého jezdeckého sboru, neboť velitel armádní skupiny se rozhodl brániti proti značné přesile za Dubissou a za Vindavou. Účelu vpádu bylo dosaženo, neboť Rusové byli mezitím u Gorlice poraženi a nemohli tam rychle zasaditi posily, které byly vpádem do Litvy upoutány.

Z jezdecké činnosti vyniká nájezd bavorské jezdecké divise proti nádraží Zeimy, které bylo vhodně vyvoleno a rychle zničeno na nejcitlivějším místě v rozhodné době. Doprava na železnici byla tím přerušena na tři neděle. Byl to velmi odvážný podnik, jehož nebezpečnost bylo si lze teprve jasně uvědomiti při návratu. Čilost bavorského jezdeckta a prozíravost jeho velení byla však bohatě odměněna, neboť vylíčeným nájezdem se strategickým cílem byly způsobeny u nepřítele nejen vážné znepokojení, nýbrž i vážné pohromy.

24. Rozhodnutí bitvy německým jezdeckým sborem Schmettovým před Mitavou v červenci 1915.

Proražením ruské fronty u Gorlice v květnu 1915 byli Rusové do poloviny července na jižní ruské frontě daleko zatlačeni; jejich severní fronta, probíhající na západ od Varšavy prostorem u Kovna a podél toků Dubissy a Vindavy až k Baltskému moři, se však nehnula. Bylo rozhodnuto pokračovati na jihu v obchvatných operacích, ale současně útočiti i na severní frontě jednotkami vrchního velitele východního bojiště. Polní maršálek v. Hindenburg nařídil proto, aby dosavadní armádní skupina generála Lauensteina (viz 23. příklad) vyrazila v povšechném směru na Vilno a tak vpadla do týlu ruských hlavních sil, bojujících dále na západ.

14. července začal postup němenské armády pod velením generála Otto v. Belowa, nejdříve severní skupinou gen. Lauensteina z čáry Popelany—Lenen proti silnici Šavli (Schaulen)—Mitava; 20. července měla pak vyraziti jižní skupina generála v. Richthofena se sborem Morgenovým od Dubissy a od Šavli (Schaulen), aby nepříteli tak upoutala, aby mohl býti obchvácen severní skupinou. Podle tohoto plánu táhly: 3. pěší divise proti Meschkuze—Meiten, jezdecký sbor generála Egona Schmettowa s 6. a 2. jezdeckou divisi s gardovou husarskou brigádou na Grünhof jihozápadně od Mitavy. Výpad na sever na Tukum podnikla 8. jezdecká divise a 18. jezdecká brigáda, výpad na Kuldigu (Goldingen) prováděla 3. jezdecká brigáda. Pobřeží moře baltského střežily dvě válečné lodě.

Vyšší jezdecké jednotky měly bojové úkoly jako vyšší pěší jednotky a byly zesíleny pěchotou, cyklisty, dělostřelectvem a ženij-

ním vojskem. Terén mezi tokem Vindavy a Mitavou, v kterém operoval jezdecký sbor Schmettowův, tvořil širou nepřehlednou rovinu, protkanou četnými vodními toky a pokrytou lesíky, močály a rybníky. Ačkoli pro zdržovací činnost ruského jezdeckta a domobrany byl tento terén velmi vhodný, přece se podařilo jezdeckým jednotkám, byť i s potížemi, dosáhnouti počátečních cílů.

Za to postup pěších divisí narazil na houževnatý odpor Rusů, zesílený sibiřským armádním sborem, přesunutým včas do Mitavy. Tak se 16. července rozvinula urputná bitva v čáře Weitenfeld — Alt Auz—Gr. Auz, v které byly pěší divise v choulostivé situaci bez pomoci.

Jezdecký sbor hodlal se 16. července zmocniti přepadem Mitavy. Dostal však rozkaz, aby dále střežil severní Kuronsko a aby obchvatem zasáhl do bitvy pěších divisí. Velitel jezdeckého sboru svěřil 6. jezdecké divisi úkol zajištění ve směru na Mitavu a 2. jezdeckou divisi a husarskou brigádu stočil na jih tak, aby vpadly do týlu ruské sestavy a zamezily jí eventuální ústup přes Benen.

Hlavní síly 6. jezdecké divise dosáhly 16. července prostoru u Schlagunen, přezvědný oddíl vnikl do Dobeln. Tak stály stupňovitě doleva za 2. jezdeckou divisi; této příznivé sestavy využil gen. hrabě Schmettow k obklíčení protivníka, stále odolávajícího útokům pěších divisí. Ráno 17. července vyrazila 2. jezdecká divise k útoku po obou stranách velkého Auzerského jezera v široké sestavě, 6. jezdecká divise postoupila přes Ilen—Zierolen a rozvinuvši se v čáře Dselsen—Benen, vpadla Rusům přímo do týlu. Tento den skončil pro ruské severní křídlo úplnou porážkou; připravilo jim ji jezdeckto a zajalo mnoho Rusů. Tím byl současně uvolněn postup pěším divisím, neboť Rusové se dali na útek, a byli pronásledováni jezdecktem.

Úmysl velitele jezdeckého sboru zmocniti se důležitého železničního uzlu Mitavy, aby byl znemožněn příliv posil, byl tak dlouho zcela oprávněn, dokud se nedozvěděl o choulostivé situaci pěších divisí, svádějících úpornou bitvu na jih od nich v čáře Weitenfeld—Gr. Auz. Proto bylo vhodnějším použitím jezdeckta ono, které nařídilo velitelství armády, povolávajíc jezdeckto na bojiště, aby se zúčastnilo bitvy a obchvatem nepřátelského pravého křídla ji příznivě rozhodlo. Proti podnikům, odvádějícím jezdeckto daleko od bojiště, je účast v bitvě vždy důležitějším úkolem.

Dosažený úspěch byl takový, že měl i nepopiratelný vliv na celkové operace ostatních skupin. Z následujícího (25.) příkladu vysvítá, že operace severní skupiny byly 17. července vážně ohroženy od Mitavy. Tu úspěšně zasáhla 8. jezdecká divise a přezvědný oddíl Hallströmův, vyslaný 6. jezdeckou divisi na Dobeln.

25. Nájezd 8. (saské) jezdecké divise proti ruskému boku před Mitavou v červenci 1915.

8. saská jezdecká divise, zesílená 18. jezdeckou brigádou, dvěma pěšími prapory a dvěma hrubými houfnicovými bateriemi pod velením generála Eberharda v. Schmettowa dosáhla v svém tažení na Tukum (viz 24. příklad) 16. července prostoru Georgienhof—Santow. Zde dostala radiotelegraficky rozkaz, aby pronásledovala ustupujícího protivníka na Hofzumberge. Velitel divise se rozhodl táhnouti přes Annenhof a Dobeln, aby dosáhl hlavní ústupové osy protivníkovy a aby zamezil příliv posil, jejichž přesun z Rigy na

Mitavu byl hlášen. Lákalo jej zmocniti se přepadem Mitavy před jejich příjezdem. Rovněž se dozvěděl, že převážný oddíl, složený ze dvou eskadron, z děla, ze dvou kulometů a z radiotel. stanice, vyslaný 6. jezdeckou divisí pod velením rytmistra Hallströma na Dobeln, stojí v čáře Sille—Undup—Swinten v těžkém boji se značnou přesilou sibiřské pěchoty a dělostřelectva.

V poledne dosáhl předvoj 8. jezdecké divise Annenhofu; dvě jezdecké brigády (23. a 38.) táhnoucí za ním, dostaly za úkol táhnouti na Holzumberge a odříznouti ustupujícího nepřítele. 18. a 40. jezdecká brigáda, které zůstaly s pěším plukem pozadu, měly prozatím dosáhnouti Dobeln, odkud měla 40. jezdecká brigáda přepadnouti Mitavu a zničit tam nádraží. K tomu však nedošlo, neboť u Dobeln byla 8. divise zastavena odporem, proti kterému již od rána bojoval převážný oddíl Hallströmův. Trvalo to dlouho, než divise vyrazila k útoku, ježto dvě brigády zůstaly příliš pozadu a na pěchotu nebylo ani možno čekati. V 15 hod. zahájily baterie palbu a v 17 hod. se projevil účinek obchvatného pohybu 38. jezdecké brigády přes Adamshof, kterým v 19 hod. dosáhla silnice Dobeln—Auzhof. Čelním útokem ostatních jednotek bylo jí umožněno odpoutati se z boje, aby, zesílena jezdeckým plukem 40. brigády a cyklisty, dostihla ruské proudy, ustupující z hlavní bitvy. Zbytek 6. jezdecké divise přenocoval u Dobeln, pěchota a hrubé dělostřelectvo u Annenhofu.

38. jezdecká brigáda narážela za svého postupu na Auzhof na četné ruské odpory, které přes to, že byla již noc, útoky odstraňovala, zníživši zároveň železniční trať u Peterfeldu. Zbytek noci ztrávila severně od Auzhofu, kde byl nepřítel.

Také převážný oddíl Hallströmův a zvláště vyslaný jezdecký oddíl 8. divise provedly ještě 17. rozsáhlá přerušení železniční trati. Pro 38. brigádu byl Hofzumberge cílem i pro 18. července; byla zesílena ještě druhým jezdeckým plukem 40. brigády, dělostřelectvem a cyklisty. 23. jezdecká brigáda dostala za úkol provéstí výpad na Mitavu; zdržována nepřítelem, dostala se však jen k Bekker, kde byla zastavena vybudovanými a silně obsazenými posicemi. Zesílená 36. jezdecká brigáda vzala ráno 18. útokem Auzhof a po úporných bojích se zmocnila odpoledne Hofzumberge. Současně dorazil jezdecký sbor generála hr. E. Schmettowa, pronásledující ustupující Rusy, k Dobeln, s úlohou obsaditi Mitavu. Podřídiv veškeré jezdecké jednotky svému vedení, připravoval útok na Mitavu; nebyl však proveden, neboť město bylo obsazeno značnými vojsky, která neustálým přílivem ustupujících a do Mitavy se stahujících vojsk byla ještě zesilována.

Přes veškeré snahy německého jezdecktva podařilo se Rusům uniknouti do Mitavy, neboť v tom jim výhodně pomáhala čerstvá vojska, vyslaná z Mitavy, aby jejich ústup chránila u Dobeln a aby ustupující podchytila v prostoru Auzhof-Hofzumberge.

19. července bylo užito 8. jezdecké divise s jinými vyššími jednotkami k sevření Mitavy, jezdecký sbor s 78. záložní divisí odtáhly k jihu, aby zasáhly do bojů u Šayli (Schaulen), které, jak bylo uvedeno ve 24. příkladu, byly zahájeny 20. července postupem sboru Morgenova a jižní skupiny generála v. Richthofena.

V souhrnu nabýváme dojmu, že úlohy, které podle situace byly dávány 8. jezdecké divisi, nebylo lze úplně provésti, přes to, že byly správně pochopeny a že se snažila je vyřešiti s veškerou prozíravostí a odhodlaností.

26. Nájezdné podniky německého 6. jezdeckého sboru proti ruským zadním spojením (týlu) během bitvy u Vilna v září 1915.

Úsilným letním německo-rakouským operacím roku 1915 ani operacím vyličeným v podstatě ve 24. a 25. příkladu se valně nepodařilo systematicky ruský ústup vážně ohroziti. Proto se odhodlalo německé vrchní velitelství k poslednímu pokusu dostatí se do ruského týlu obchvatem jeho severního křídla.

Obchvat měla provésti 10. armáda, která stála na západ od čáry Grodno-Kovno tak, že pozdrží své pravé křídlo u Augustova, zatím co střed vrhne nepřítele mezi oběma pevnostmi přes řeku Němen a levé křídlo se obchvatem od severu zmocní Vilna. Podmínkou však bylo dobytí Kovna, kterého také bylo 18. srpna přepadem XL. záložního sboru generála Litzmanna dosaženo. Němanská armáda měla svým postupem na řeku Dvinu (Dünn) mezi Lenewaden a Dvinskem chrániti levý bok 10. armády a na jihu od ní mělo býti rovněž útočeno, aby Rusové byli upoutáni a aby nemohli čeliti čerstvými vojsky zmíněnému obchvatnému manévru.

Ofensiva byla zahájena 19. srpna; 26. byla překročena řeka Němen jižně od Kovna; levé křídlo 10. armády se dostalo jen ke Košedarům, neboť Rusové prudce útočili od Vilna a houževnatě hájili železnici Grodno-Orany. Vilno bylo jejich hlavní oporou a proto se ho Němci hodlali zmocniti obchvatem ze severu. 4. září dobyla 8. armáda Grodna, němanská armáda zmocnila se vybudovaných předmostí přes řeku Dvinu (Dünn) ve Friedrichstadtu a v Lewaden. 6. jezdecký sbor generála v. Garniera, udržuje spojení s 1. jezdeckým sborem, který je na pravém křídle němanské armády, dosáhl s 1. a 4. jezdeckou divisí a s gardovou brigádou severního břehu Wilie, kde však byl zastaven organisovanými posicemi. Bylo třeba nasaditi silnou pěchotu.

9. září pokračovala 10. armáda v útoku. 6. jezdecký sbor, zesílený 3. jezdeckou divisí od němanské armády a nově přibylou 9. jezdeckou divisí, zatlačil ruské jezdectvo na severovýchod od Kukužichi. 12. září dobyla německá vojska železniční trati Vilno—Dvinsk mezi Korkozyszki a Koltynjany. Přes to Rusové hájili dále Vilno na jihu, na západě a na severu. Polní maršálek v. Hindenburg rozhodl se tedy nasaditi 6. jezdecký sbor proti boku a týlu těchto a od Lidy ustupujících ruských vojsk. Samozřejmým cílem tohoto nájezdu byl důležitý železniční uzel Molodečno, aby bylo zamezeno přisunování ruských vojsk ze zápolí, aby Vilno bylo přerušeno železniční spojení a aby ruský ústup od Lidy byl sveden do močálů na Berezinu. Trať z Molodečna na Polock byla přerušena jezdeckou hlídkou.

13. září obnovil jezdecký sbor, složený z 1., 3. a 4. jezdecké divise a z gardové brigády, pohyb přes Swenzjany, kde ponechal 9. jezdeckou divisi k ochraně svého boku a týlu a pro spojení s němanskou armádou. 16. dobyl útokem Soly, Smorgon a Krzywice, kde důkladně zničil železniční trati. Oddíl rytmistra Lohmanna od 8. pluku jízdních myslivců, vyslaný k přerušení trati Minsk—Smolensk, dosáhl po osmidenácti jízdě lesy a močály úspěchu u Smolewicze. Mezi tím postoupila na jihu 8. armáda a pravé křídlo 10. armády k železniční trati Vilno—Lida—Baranoviczi, středem k Vilnu a severní křídlo se prodloužilo k Worjanům.

Kdyby se bylo bývalo podařilo jezdeckým divisím postupně proniknouti až do čáry Ošmjana—Krewa a pak přes Molodečno ve směru jihozápadním, jakož i rychle zesílití jejich palebnou sílu přechotou, bylo by se bývalo lze nadíti rozhodujících výsledků.

Až dosud se střetlo jezdecktvo generála Garniera jen s etapními vojsky; protože Rusové měli u Vilna asi 20 pěších divisí, které byly ještě podporovány ustupujícími od Lidy, snažili se Němci podporovati své daleko operující jezdecktvo silnými pěšími jednotkami, jichž odesílání ze severní části fronty také 14. září započali.

Byl již čas, neboť od Vilna i od Lidy a od Minska valila se značná vojska proti jezdeckému sboru. 4. a 1. jezdecká divise byly 17. září napadeny nejméně jedním armádním sborem, který 4. divisi zatlačil na sever od Smorgoně; 1. divise se udržela. 3. jezdecká divise, nemohouc se zmocniti Molodečna, přerušila železniční trať vedoucí na Minsk a umístivši se jižně od Wilejky, odeslala jednu brigádu do Ganuty k spojení s 1. jezdeckou divisí.

V noci na 18. vyklidili Rusové Vilno; pozdě, aby ještě mohli narušeně ustupovati, brzo však, aby mohli býti obchvázeni. Ustupovali pomalu, stále bojujíce a odrážejíce německé útoky a do večera dosáhli prostoru Smorgoň—Molodečno, uniknuvše obklíčení zamýšlenému Němci.

20. září byla 1. jezdecká divise vržena z posic jižně od Smorgoně na levé křídlo 10. armády, postupující na Smorgoň, které proti východu chránila 4. jezdecká divise u Ostrova. Proti čáře Smorgoň—Wilejka postoupilo postupně pět německých pěších divisí, aby čelily ruskému přívalu. V obavě, aby nebyly vrženy na sever do narozských močálů, byla 9. jezdecká divise posunuta dopředu ze Swenzjan do Dolhinova; němenská armáda odeslala svou bavorskou jezdeckou divisi do Krzywicze a střežila se 2 jezdeckými a 2 pěšími divisemi proti jihu a východu až k Postawy.

Přes silný tlak Rusů ve směru Soly—Molodečno nechtělo se velitelství 10. armády vzdáti úmyslu, zaskočiti valné ruské síly na jihu od Molodečna, dříve než překročí Berezinu. Proto 22. září nařídilo, aby tok Wilie byl s pomocí 1. a 3. jezdecké divise udržen až po Wilejku tak, aby tři nové pěší divise mohly Molodečno vzíti od východu. Generál v. Garnier měl chrániti severní bok armády se 4., 9. a bavorskou divisí a současně Rusům vpadnouti do týlu. Tento úmysl však Rusové zhatili zasazením nové armády; 22. dobyli Sosanky, 23. vzali 3. jezdecké divisi Wilejku a několika pěšími a 4 jezdeckými divisemi pronikali přes čáru Sosenska—Dolhinov. Bavorská, 9. a 4. jezdecká divise se jen stěží udržely na severovýchod od Wilejky. K prodloužení fronty na severovýchod byla přesunuta 3. jezdecká divise do Krzywicze a 1. jezdecká divise, přes úplnou vyčerpanost neustálými boji, byla za tím účelem vytažena z posic u Smorgoně, neboť přišla zpráva — jak později bylo zjištěno, falešná — že značné ruské jezdecktvo táhne proti bočnímu zajištění němenské armády k Postawy.

Od Slipki na severovýchod přes Kamionku a Dolhinov až po Mileczu tvořily 9., bavorská a 4. jezdecká divise levé křídlo 10. německé armády. 25. září ztratily Kamionku; 26. září byly obchvázeny třemi ruskými jezdeckými divisemi, postoupivšími na Budslav, a čelně napadeny novým ruským armádním sborem a jednou kozáckou divisí ve směru Dolhinov.

Vzhledem k této nebezpečné situaci a k okolnosti, že HVOA odvolávalo síly na západní bojiště, musilo býti upuštěno od dalšího provádění původního operačního plánu a bylo nařízeno, aby se armáda zařídila na vhodné čáře Smorgern—Naroczké jezero k obraně a aby vedla posíční válku.

Přes úporné útoky, vedené proti posicím jezdeckta generála v. Garniera na východ od toku Serecze, zejména u Dolhinova, mohlo se jezdecktvo 27. září odpoutati od nepřítele a chrániti ústup armády. V době od 20. do 30. září ustupoval jezdecký sbor postupnými sledy do čáry Miadziol—Postawy, chráně tak umístování armády k obraně.

Vylíčenými operacemi získali sice Němci rozsáhlé území, nepodařilo se jim však zničení valných ruských sil. Zdá se, že již od počátku operací nebyl uveden v soulad účel operací s omezenými prostředky, které měli Němci k dispozici. Měli sice 4 jezdecké divise sloučené pod vedením osvědčeného jezdeckého velitele k úderu na důležité místo v ruském týlu, chybělo jim však 5—6 pěších divisí, které by bývalo nutno poslati ihned za jezdecktvem, aby úspěch byl trvale zaručen. Kromě toho byla 9. jezdecká divise ponechána zpět s úkolem ochrany, kterou mohla dobře prováděti bavorská jezdecká divise němenské armády.

Zasazení jezdeckta v čáře Smorgoň—Molodečno v přímém prodloužení armádního křídla zdá se odůvodněno tím, že se jezdecké divise, majíce jen po praporu pěchoty, nemohly příliš vzdáliti od armády. Větších úspěchů bylo by se bývalo lze nadíti, kdyby byl jezdecký sbor býval nasazen pravým křídlem na Molodečno, a nikoli levým. Správné bylo, když obchvatný pokus o Molodečno narazil na souvislý odpor, že jezdecktvo hledalo dále na severovýchodu volný prostor, aby mohlo obchvat provést. Ale i zde u Wilejky nemohl se obchvat podařiti, ježto armáda nebyla s to dodat tam včas silné pěší jednotky k vydatné podpoře jezdeckta. Rozhodného úspěchu mohlo býti dosaženo jen velmi silným jezdecktvem, zesíleným četnou pěchotou, která by mu postačila, a postupným posouváním pěších divisí za ním. Takové silné a rychlé masy mohly se pak rozmáchnouti daleko na východ od Molodečna a vzíti si daleký cíl v čáře Molodečno—Minsk.

Tento poznatek nás poučuje, že by se tedy k takové rozsáhlé operaci výtečně hodily motorisované vyšší jednotky nebo alespoň pěchota dopravovaná na automobilech. Zajisté potud, pokud jejich užití budou připouštěti terénní a komunikační poměry. V močálovitě, nesjízdné a neschůdné oblasti toku Wilie nelze však hromadné užití motorických vozidel bráti v úvahu, neboť v takovém terénu jest jezdec a pěšák rychlejší, ač i jim takový terén činí potíže.

27. Zajišťování a zastírání postupu v Rumunsku v listopadu a v prosinci 1916 6. a 7. německou jezdeckou divisí.

Po bitvě u Sibině (Herrmannstadt) zmocnilo se pravé křídlo německé armády generála v. Falkenhayna skupinou Kühneovou 13. listopadu 1916 průsmyku Vulkánského a táhlo pěti divisemi do Valachie. Jezdecký sbor generála Eberharda v. Schmettowa, složený ze 6. a 7. jezdecké divise, táhl za nimi, aby po vyrazení z Transylvanských Alp zatočil na jejich pravé křídlo a vpadl do týlu rumunských vojsk, která se ještě úporně bránila u průsmyku Červené věže proti jiné skupině 9. armády.

U Bukurešti shromažďovala se silná rumunská vojska, která byla stálým ruským přílivem zesilována. Dunajská armáda generála Kosche, proti nim operující, připravuje přechod přes Dunaj u Svišťova.

Jezdecký sbor a skupina Kühneova vyrazily 15. listopadu a, zdolavše rumunský odpor u Targu Jiu, dosáhly 21. listopadu Craiova. Rumuni potom uvolnili průsmyk Červené věže a tím i cestu skupině gen. Kraffta ve směru na jihovýchod přes Pitesti do Valachie. 27. listopadu dosáhla skupina Kühneova železniční trati Rosiori de Vede—Pitesti, 6. jezdecká divise Rosiori de Vede, 7. jezdecká divise Valeni; s jezdecktvem dunajské armády, která 23. listopadu přešla přes Dunaj a postupovala na Bukurešť, zjednaly styk. Tím byla zahájena součinnost obou armád; hrozilo však nebezpečí, že rumunskou ofensivou od Bukurešti bude dunajská armáda dříve napadena. Proto bylo třeba, aby si skupina Kühneova pospíšila a aby její postup byl Rumunům zastřen. Toto zastírání bylo dáno za úkol jezdeckému sboru. Od 13. listopadu urazil již na 280 km, vyhledává zprávy a zajišťuje postup skupiny Kühneovy. Byla to činnost velmi vysilující, neboť pochod na rozmoklých cestách a v terénu přerývaném nesčetnými vodními toky byl namáhavý a vyžadoval mnoho času. Zásobování bylo špatné. Četné odpory rumunských nájezdných oddílů, opatřených i dělostřelectvem, a záludné přepady domorodého obyvatelstva i léčky nastražované ustupujícími vojsky a jejich opozdileci rozmnožovaly strasti postupujícího jezdeckého sboru. Jediný jeho obrněný automobil za takových poměrů se dobře osvědčil.

Armádním rozkazem ze 27. listopadu byl jezdecký sbor nasazen na sever od čáry Rosiori de Vede—Bukurešť, severních to hranic postupového pásma dunajské armády. Armádní skupina Kühneova postupovala přímo na východ, s pravým křídlem na Malu Spart. 28. listopadu vyrazila 7. jezdecká divise z Valeni přes Ciolanesti na Zlotesti s 41. jezdeckou brigádou doleva odstupňovanou přes Bolaciu. 6. jezdecká divise táhla na jihu od 7. divise z Rosieri de Vede přes Brosteni na Talpa Jonesti. Každá divise vyslala před sebe dva přezvědné oddíly. Za postupu naráželo jezdecktvo na rumunská vojska, připravená k ofensivě, kterou měla vésti rumunsko-ruská armáda od Bukurešti proti německé dunajské armádě, zatím co poražená 1. rumunská armáda měla čelit postupu německých sil od severu.

Přes únavu koňstva vyvíjelo jezdecktvo až do 30. listopadu velmi čilou činnost, podnikavost a útočnost. U Cionalesti zajala 5. eskadrona kyrysnického pluku 2 rytmistra v. Borke nepřátelský oddíl, složený ze 23 důstojníků, 1700 vojáků, 3 kulometů, 10 děl, 150 vozidel, 260 koní a 400 volů; u Furculesti donutil obrněný automobil 2 železniční vlaky a četné lokomotivy k zpětnému odjezdu. 30. listopadu u Catunu zajal poddůstojník Erfort od 4. eskadrony 25. dragounského pluku důstojníka na motocyklu a ukořistil operační rozkaz 1. armády; blížící se předvojovou hlídku nepřátelského jezdeckého oddílu zahnal se svým dragounem atakou.

6. jezdecká divise střetla se 30. listopadu u Baci u s více než s jednou pěší divisí a byvši nucena v rozpoutavším se boji bránit se na všechny strany, přerušila boj a vyhnula se mu na Olteni, čímž bylo zamezeno i další zatažení 7. jezdecké divise do boje, která již

byla vyslána, aby ji přispěla pomocí. Čilou činností jezdeckých divísi byla nepřátelská činnost stále omezována tak, že konečně 1. prosince úplně ustala a nepřítel ustoupil.

Největším úspěchem jejich činnosti však bylo, že Rumuni neměli ani zdání, že armádní skupina Kühneova postupuje se 4 pěšími divisemi na řeku Argesul. Když pak 1. prosince byla zahájena rumunská ofensiva proti dunajské armádě ve směru na jihozápad, útočila 1. rumunská armáda k její ochraně ve směru severozápadním proti Krafftově armádní skupině a nikoli proti skupině Kühneově, která ofensivu přímo ohrožovala, ale o níž, právě zásluhou německého jezdeckého sboru, nic nevěděla.

A tak se armádní skupina Kühneova vrazila jako klín mezi obě rumunské armády. Jezdecký sbor s 109. pěší divísi chrání tuto operaci u Malu Spart a severně od Bukurešti, 2 pěší divise armádní skupiny podporovaly armádní skupinu Krafftovu, 11. bavorská divise zasáhla s rozhodujícím úspěchem do bitvy dunajské armády.

Tak byli Rumuni 3. prosince poraženi a jejich vnitřní křídla obchváčena tak, že 4. prosince vtáhla do Bukurešti německá vojska, vedená jezdeckým sborem, který se přepadem zmocnil tvrze, ležící na severozápad od Bukurešti.

Zřídka kdy se osvědčila zajišťovací a zastírací činnost jezdeckta tak jako v tomto případě, neboť nezdálo by se ani možným, aby protivník, ve vlastní zemi, nezjistil postup celé nepřátelské armádní skupiny, jej tak ohrožující. Ani letectvo, ani motorisované jednotky a ani pěchota nebyly by s to vyvinouti vylíčenou činnost tak úspěšně jako jezdeckto, neboť ono je pohyblivé, svými přezvědnými orgány zjistí rychle a včas nepřítele, kterému pak bojem hlavních sil zamezí, aby nenahlédl do sestavy, kterou zajišťují. Obratné využití jediného obrněného automobilu dokazuje, jakou pomocí mohou jezdecktu přispěti. Třeba zdůraznit, že jen pomáhají, neboť hlavní práce závisí jen na živém vojsku, jehož vnitřní síla nemůže býti nahrazena žádnými stroji, byť i byly sebe dokonalejší a bylo jich používáno s největší rozhodností.

Tažení Schmettowa jezdeckého sboru rumunskou nížinou je ve světové válce posledním největším příkladem vzorného operativního použití německého jezdeckta, odměněného nejlepším výsledkem.

28. Činnost jezdecké armády Buděnného v Ukrajině a v Haliči 1920.

Po vyklizení Litvy, Bílé Rusi a Ukrajiny Němci roku 1918 vtáhla tam sovětská vojska. Protože si na valné části těchto území činili nárok Poláci, proti nimž bolševici popuzovali tamní obyvatelstvo, zabírali Poláci od roku 1919 tato území, v čemž jim bolševici pro vlastní nepokoje uvnitř Ruska nemohli čeliti. Přípravovali se proti Polákům, kteří je však předešli a v dubnu obsadili území mezi Dněprem a Dněstrem, proniknuvše až za Kijev. Sovětům se sice podařilo na severu od připetských bažin proniknouti až do prostoru Molodečno—Minsk, byli tam však zastaveni, když Poláci dostali posily z vítězné jižní fronty. V květnu stála oboje vojska v obraně proti sobě ve více nebo méně těsném dotyku na povšechné čáře, probíhající od Dvinsku na východ od Kijeva k Dněstru na jihovýchod od Jarugy, připravující se k obnově ofensivních operací.

Sověty hodlaly prorazit v Ukrajině a po dosažení úspěchu obnoviti postup i na severu. Největší posilu očekávali v Ukrajině od jezdecké armády Buděnného, táhnoucí z Kavkazu, kde se zúčast-

nila zdolání bílých vojsk Denikinových a donských kozáků. V širých prostorech rozprostírajících se na sever od Černého moře a v Kavkaze na širokých nesouvislých frontách získalo jezdecktvo větší důležitost. V srpnu 1919, východně od Donu, uvedl generál Mamontov, svým tažením na Tambov, sověty do úzkých: rozmetl jejich frontu a z týlu odvěkl bohatou kořist. Tato zkušenost vnukla jim organisaci rudého jezdecktva, kterou provedl bývalý strážmistr carských dragounů Buděnný. Osvědčiv se v bojích s bílou gardou a s kozáky, byl s nedočkavostí očekáván v Ukrajině, která se rovněž hodila k použití jezdecktva. Jeho jezdecká armáda byla složena ze 4., 6., 11. a 14. jezdecké divise a ze samotné brigády, jsoucí k přímé dispošici armádního velitele. Kromě velmi četného dělostřelectva byla vyzbrojena tak zvanými „tačankami“, lehkými to čtyřspřežními vozíky s kulometem a s jeho obsluhou, a četnými obrněnými vozidly. Mužstvo se skládalo z kozáků, Ukrajinců i z přeběhlíků. Buděnný, rozený jezdecký velitel, snaže se vždy nepříteli obcházeti a dostati se do jeho týlu, neužíval při tom boje palbou, ani atakou tak dlouho, pokud to jen šlo, využívaje k splnění své úlohy a k dosažení cíle především pohyblivosti a rychlosti jezdecktva. Nepříteli klamal a poutal tím, že část jezdecktva rozvinul proti němu v sestavě zvané „lava“, za kterou připravil „tačanky“ a děla, která podchytila ustupující jezdce „lavy“ a přivítala palbou vyrazejícího nepřítel, kterého jiné, již připravené jednotky s obou stran obchvátily. Byl-li nucen útočiti čelně, vyhledal nejslabší místo, kde mohutnou palbou a obrněnými vozidly prorazil; do místa průrazu vniklo pak jezdecktvo, aby průlom rozšířilo obchvaty a aby nepřítel potřešlo. Tak bojoval proti pěchotě, jezdecktvu i proti oběma zbraním dohromady. Dostal-li se do týlu protivníkov, nesnažil se, aby tím přímo pomáhal sousedním jednotkám k snadnějšímu postupu, nýbrž obíral se cíli nájezdných operací: ničil železniční a zásobovací spojení, vrhal se na zálohy a etapní vojska a způsoboval paniku a nejistotu v týlu, hledal hojnou kořist. K takovým podnikům tvořil menší oddíly, dávaje jim zvláštní úlohy. Neměl zásobovacích trénů, aby byl nezávislý a hnal se sebou jen stáda dobytka. Žil z místních zdrojů a z ukořistěných zásob. Střelivo však vozil ve zvláštních kolonách. Přidělené pěchoty, která byla zpravidla naložena na vozidlech, užíval zejména k ochraně vlastního týlu; v svých pohybech nedal se jí však nikdy rušiti nebo zdržovati. Vyhledávání zpráv, spojení a spojovací službě nevěnoval, právě tak jako Poláci, náležitě péče. Pravidelným pojátkem byla radiotelegrafie, které však bylo používáno nedbale a nešifrovaně. ¹⁸

Když Buděnný dorazil v polovině května na ukrajinské bojiště, rozprostírala se 12. rudá armáda, složená z 1 jezdecké a ze 4 pěších divisí, od Kijeva až k pripetským močálům; na jih od ní stála 14. armáda, složená z 1 jezdecké brigády a z 5 pěších divisí.

Rudých sil bylo 22.000 mužů pěchoty; poměr to zajisté od bedřichovské doby nezvyklý. Ze 60.000 polské armády, stála 3. armáda, složená ze 3 pěších divisí a z 1 jezdecké brigády, od pripetských bažin přes Kijev k Bělaja Cerkovu, 2. armáda, o 2 pěších a 1 jezdecké divisi, rozprostírala se na jih k Lipovci, 6. armáda, složená ze 3 pěších divisí a z 1 jezdecké brigády, sahala odtud až po Dněstr.

Rudí se rozhodli útočiti 12. armádou na Kijev, skupinou Jakirovou, složenou ze dvou pěších divisí a z 1 jezdecké brigády od 14. armády, na Bělaja Cerkov, zbytkem 14. armády na Lipovec. V me-

zeře mezi Cerkovem a Lipovcem měla proniknouti jezdecká armáda od Umaně na Kasatin a vpadnouti 3. polské armádě do týlu. Rozhodnutí mělo tedy přinésti jezdectvo tak jako před dávnými stoletími. Nutno zdůrazniti, že se útoky pěchoty napravo i nalevo od ní vyvíjely velmi pomalu.

Ačkoli Poláci ze zachycovaných radiodepeší věděli, že se Buděnný blíží, nemohli ani svým značným letectvem zjistiti, kde je. Tak v době od 26. do 28. května u Pjatigory překvapil a zatlačil polské přední stráž a neznaje sám přesnou polskou frontu, zjednával s nimi v následujících dnech dotyk bojem.

Při tom přešla celá bývalá kozácká divise k Polákům. Za vydatných dešťů táhl Buděnný od 2. do 4. června s 3 divisemi v pásmu 13 km širokém k útoku na frontě Samgorodok—Novofastov, zajištěn 1 divisi v levém boku. 5. června udeřil na nové rozhraní mezi 6. a 3. armádou a překvapiv Poláky, prorazil jejich frontu v šíři 20 km a táhl dále na Kasatin, šíře děs a paniku.

Buděnný váhal; měl nařízeno útočiti zezadu na Kijev, jej však lákala volná cesta na Žitomir, odkud se přemísťovalo polské vrchní velitelství. 7. června odeslal po jedné divisi na Žitomir, na Berdičev a na Kasatin; jedna divise jej chránila v týlu. 8. je však opět shromáždil, dostav rozkaz, aby vpadl do zad Polákům u Cerkova — ač je Jakir již 7. dobyl. Neznaje situace, hnal svá vojska 9. na Fastov, 10. se dozvěděl, že i Fastov je rudými obsazen, a proto dal svým unaveným vojskům odpočinek, hodlaje táhnouti přes Berdičev na západ, neboť věděl, že Poláci připravují na čáře Radomyšl—Žitomir—Berdíčev—Kasatin novou obranu. Navrátil se ke Kasatinu, dostal tam 11. nejdříve rozkaz, aby udeřil odzadu na Kijev, pak, aby u Radomyšle zaskočil ústup polských vojsk. Rozkazu neuposlechl, nýbrž táhl 12. června za bohatou kořistí do Trojanova a do Žitomiru. Váháním, vlastní nejistotou a stále se měnícími rozkazy ztratil 7 cenných dní, které Polákům šly k duhu.

Poláci, vzchopivše se, poslali proti rudým jezdcům jezdeckou divisi Karniczského — ta je však nenašla — a zamýšleli vytvořiti novou obrannou frontu; to se jim podařilo až 16. června v čáře Už—Novograd Wolynský—Ljubar—Jaruga. U Novogradu vsunuli čerstvá vojska generála Romera: 2 pěší divise, 1 záložní brigádu, jakož i jezdeckou divisi Karniczského. Toto přeskupení bylo umožněno jen proto, že Buděnný od 13. do 15. června — bez valného úspěchu — sváděl šarvátky s ustupujícím pravým křídlem 3. armády a že jeho unavená vojska v zalesněné oblasti neměla co jísti. Buděnný stál před polskou uzavřenou frontou v prostoru na východ od Novogradu. Shromáždiv 18. června svou jezdeckou armádu, zesílenou dvěma pěšími divisemi, udeřil proti pravému křídlu 3. armády ve směru na Bělku, chráně se proti Novogradu 1 jezdeckou divisi a proti levému křídlu 6. armády a přes útoky generála Romera, prorazil po druhé polskou frontu.

Touto zdrcující ranou byl polský odpor zlomen a Poláci, prchajíce, ztratili na 200 km prostoru.

Buděnný spěchal na Rovno, 12. a 14. rudá armáda za ním. 1. července zdolal u Rovna další polský odpor, 4. července tam vtáhl. Současně se z čáry Dvinsk—pripetské bažiny hnula severní sovětská fronta, jejímuž postupu severní polská fronta, postupně zeslabovaná ku prospěchu jižní fronty, nemohla valně čeliti. 14. července dosáhli rudi na jihu Dubna, řeky Styru a Zbruče. 14. armáda a jezdecká armáda dostaly rozkaz, aby vpadly do Haliče, 12. armáda měla za

úkol chrániti levé křídlo severní fronty. 28. července dosáhl Buděnný po urputných bojích s polským jezdeckým prostorem u Brodů, 14. armáda prostorem u Tarnopolu. 12. armáda se blížila přes Kovel k Bugu.

Vpádem jezdecké a 14. armády do Haliče, nařízeným z politických důvodů, byl zanedbán soulad s bolševickou hlavní operací proti Varšavě, odvážným to plánem vzhledem k vyčerpaným prostředkům. Mezitím zřídili Poláci značnými silami a na radu Francouzů od Cholmu přes Varšavu na Toruň ofensivní křídlo, chráněné řekou Vislou. Velkou bitvou, zahájenou 13. srpna u Varšavy, obrátila se situace pro Poláky příznivě, neboť rudá severní fronta byla povážlivě otřesena. Buděnný byl povolán k severu k Vladimíru Volyňskému; úkol vpadnouti Polákům na severu postupujícím do boku a týlu se mu však nezdařil a při pokusu proniknouti na Lublín utrpěl 29. srpna zdrcující porážku. V září donutili Poláci sovětská vojska jižní fronty k pozvolnému ústupu do Ukrajiny, severní frontu jejich vrhli na Minsk. Příměří, uzavřené 6. října 1920, zastavilo další ústup a polské pronásledování.

Vítězné tažení Buděnného skončilo se u Brodu; kdyby byl býval včas povolán do bitvy na Vislu, snad by byl býval mohl ještě rudým dopomoci k úspěchům, neboť všude šířil strach. Jeho poslání na Lvov bylo strategickou chybou, neboť byl nejsilnější složkou rudých a patřil na hlavní bojiště. Jeho způsob vedení války a boje byl bezohledný proti nepříteli i k vlastním vojskům. Zkušenosti, získané na počátku tažení, že jeho úmysly byly vhodnější než stále se měnící a od něho podřadné operace vyžadující záměry rudého nejvyššího velení, přinesly mu dokonalý úspěch po druhém prolomení polské fronty.

Při prvním průrazu chyběla mu pěchota, aby nepřátelská křídla svinula a průraz rozšířila k severu i jihu.

V Buděnného jezdecké armádě zobrazilo se lehké jezdeckto 16. století v jeho pohyblivosti, v rázném napadení, rychlém odpoutání, obejetí a obchvácení. Dalekonosné dělostřelectvo, kulomety, boj palbou a obrněné automobily daly mu však větší palebnou sílu, než kterou mělo ono staré jezdeckto v atace, takže mohlo nepřátelské fronty i prorážeti. Jeho jezdeckto umělo podle situace uplatňovati buďto svou rychlou pohyblivost anebo svou průbojnou sílu nebo obě vlastnosti současně. Jeho slabinou bylo nepravidelné zásobování, neboť jen bohaté krajiny dávají mu možnost žíti z místních zdrojů a doplňovati koňstvo.

Nebylo by vhodné, abychom z vyličených úžasných úspěchů jezdeckta Buděnného odvozovali nové údobí rozsáhlejších možností použití jezdeckta v operacích. Byly to zvláštní poměry; příklady však dokazují, co může vykonati rázný velitel a rázné zasazení vojsk. Když se zvláštní poměry ustálily a protivník vzhopil, nebylo lze již dosahovati takovým způsobem rozhodujících úspěchů, právě tak jich nebude lze dosáhnouti v situacích, které zejména na západním bojišti nastaly dlouhodobou posícní válkou.

D o s l o v.

Po světové válce se šířily názory, že se jezdeckto stalo rozvojem letectva a motorisace zbytečným a zastaralým a že vzhledem k možným výkonům technických prostředků je zbraní příliš drahou. Tyto názory vyplývaly především ze snahy, zameziti v budoucnu mohut-

nými stroji nenáviděnou posíční válku a motorisací armády vtisknouti jí opět ráz pohybnosti. Motor není však dosud tak dokonalý, aby již nyní nahradil koňstvo, které bylo, je a bude nejpohyblivějším válečným prostředkem. Jezdecktvo si uchová svou důležitost i v eventuálně motorisované armádě; jeho hlavní význam záleží v jeho zasazení k rozhodnutí bitvy, nikoli však bojem koňmo, nýbrž bojem palbou podporovaným strojovými palebnými zbraněmi a dělostřelectvem.

Vyhledávání zpráv jezdecktvem bude třeba k doplnění vyhledávání zpráv letectvem i tehdy, když by letectvo dosáhlo v tomto oboru takové dokonalosti, že by přímo z letadel mohlo vysílati výsledky fotografického průzkumu (televisí). Letecké vyhledávání zpráv je závislé na počasí; mlha a vánice je vylučují. Vyhledávání zpráv nesmí však nikdy ustát; jezdecktvo vyhledává však zprávy nepřetržitě, doplňuje podrobnosti leteckých zpráv a zjišťuje složení a hodnotu nepřítele. Jediné ono může za dnešních maskovacích opatření zjišťiti, zda nepřítel je či není v určitém prostoru. Letci mohou nabytím převahy ve vzduchu rušiti vzdušné zastírání, nikoli však zastírání pozemní. Ani v posíční válce na ustálených frontách nestačí sami k vyhledávání zpráv, neboť to musí doplňovati pěchota svými orgány. V pohybné válce musí však zprávy vyhledávati letectvo a jezdecktvo.

Zdálo-li by se, že by lehká pancéřová motorická vozidla, která by byla schopna pohybovati se rychle v každém terénu, mohla nahraditi jezdecktvo ve vyhledávání zpráv, lze namítnouti, že by taková vozidla nepředčila přece koně v překonávání terénních překážek. Proto taková vozidla budou moci jezdecktvu jen pomáhati, a to, jak zkušenosti dokazují, velmi účinně, neboť nejsou tak zranitelná jako živí tvorové. Rovněž i motocyklistické jednotky mohou svou rychlostí jen jezdecktvu s úspěchem pomáhati, nikoli však je nahraditi.

O možnostech použití letectva a obrněných vozidel poučují nás válečné zkušenosti, nikoli však o vhodnosti motorisovaných jednotek. Pouhá doprava vojenských jednotek na automobilech, jak se zhusta děla za světové války, není ještě motorisací armády. Používání motorisovaných jednotek nejen pro přesuny, nýbrž i přímo pro boj závisí především na terénu a na komunikacích.

Terénním poměrům, tak různým na každém bojišti, dovede se však jen jezdecktvo vhodně přizpůsobiti jak úkoly, které dostává, tak způsobem, kterým je provádí. Ono dovede však přizpůsobiti svou činnost i povaze a hodnotě protivníka; o tom nás nejlépe poučují operace Buděňého. To, co se jemu zdařilo, nemohlo se podařiti anglickému a francouzskému jezdecktvu, které bylo nasazeno koňmo proti německé frontě, dokud nebyla ještě palbou proražena.

Jezdec není pěšák na koni přes to, že musí býti vycvičen v pěším boji. Jezdecktvo by ztratilo svou charakteristiku, kdyby v koni spatřovalo dopravní prostředek a nikoli vlastní zbraň, kterou jeho kůň jediné je. Nynější výcvik jezdecktva je mnohostranný; proto musí býti upuštěno od všeho zbytečného, aby přes to jednotlivec mohl dokázati to, co se od něho žádá.

Proto nutno souhlasiti s odstraněním kopí v německém jezdecktvu, které zůstávalo ještě z dob, kdy boj koňmo byl pravidlem. Přes to, že pro nynější jezdecktvo je boj palbou pravidlem, nejsou ataky koňmo s tasenou šavlí nemožné a musí býti provedeny různě tak jako dříve.

Německá armáda nemá letectva, obrněných vozidel ani motorizovaných jednotek. Proto musí její jezdeckto jako dříve řešiti ony úkoly, pro které jiné armády užijí technických prostředků.

Uchová-li si dřívějšího ducha, který sdruží s dokonalým novodobým výcvikem, může obstáti za těžkých poměrů, které nastanou v příští válce.

Nadporučík Josef GREGOR, 22. p. pluk „Argonský“:

22. pluk v bojích u Vouziers.

Poněvadž až dosud v naší vojenské literatuře¹⁾ nebyla s dostatek objasněna zahraniční, hlavně bojová činnost bývalého 22. střeleckého pluku z Francie, mohla by se těm, kdož nejsou dobře zasvěceni v jeho krvavou historii, vtisknouti domněnka, že si tento pluk, snad pozdějším zasažením do bojů na západní frontě, nezískal tak zvučné jméno a tak dobrou a skvělou pověst, jako jiné, byť i starší zahraniční pluky.

A protože se dosud skoro nikdo z bývalých příslušníků nepokusil s vojenského stanoviska napsati něco o bojích 22. pluku z druhé polovice měsíce října 1918, činím tak sám, v snaze, abych co možná objasnil anebo doplnil stati, uveřejněné až dosud ve „Vojenských rozhledech“, ročník III, čís. 6 od plk. gšt. Ježka, ročník IV, čís. 11 od pluk. franc. armády Bujaca a ročník IX, čís. 9 od plk. gšt. R. Hanáka.

Aby mohli čtenáři sledovati můj článek, připojuji k všeobecnému přehledu tři mapky, z nichž vysvítá počáteční (z 21. a 22. října viz náčrt čís. 1) a konečná situace 22. střeleckého pluku i jiných částí (viz náčrt čís. 2). Třetí mapka znázorňuje jednotlivé úseky pluků 134. a 53. pěší divise s čsl. pluky (viz náčrt čís. 3). Pro všeobecnou orientaci zmiňuji se krátce o postavení a o příslušných akcích jiných francouzských pluků.

K sestavení článků jsem užil těchto pramenů: historie 22. střeleckého pluku z Francie, kterou jsem sestavil pro plukovní kroniku podle uchovaných dokumentů (rozkazů, různých hlášení atd.), válečný deník 22. střeleckého pluku, výtahy z operačního válečného deníku 53. a 134. pěší divise a článek „53. fr. divise“ uveřejněný v „Čsl. legionáři“, roč. IX, čís. 42 od mjr. Jar. Boháče.

Střelecké pluky 22. a 21. spolu s 205. a 319. francouzskými pluky tvořily 53. francouzskou divisi pod velením gen. Guillemina. První dva pluky tvořily I. čsl. brigádu pod velením plk. Philippe a druhé dva francouzské pluky 106. brigádu pod velením gen. Poindrona.

22. pluk byl k 53. divisi přidělen již na alsaské frontě v prostoru Rougemont a Massevaux a zúčastnil se v jejím svazku r. 1918 celkem tří druhů operací:

¹⁾ Až dosud vyšla o zahraniční činnosti legionářských pluků z Francie tato česká literatura: Sborník „Československá legie ve Francii“ vydán „Kruhem francouzských legionářů Praha“, brožurka „Československé vojsko ve Francii“ od dra Jos. Kudely, „Rok ve Francii“ od J. Kadlce.

Z cizí literatury, která se zmiňuje o I. čsl. brigádě, je třeba uvést „Studii o 106. brig.“ od pplk. Chenouarda, velitele prap. 319. franc. pl., který se v říjnových bojích u Vandy zvláště vyznamenal. Tato studie uveřejněna v Revue d'Infanterie, duben 1923.